

Ruimte voor groen



Meerjaren Groenprogramma Voortgangsrapportage 2024



Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
groenbeleid

Colofon

Uitgave

groen@utrecht.nl

In opdracht van

Opgave Groene Leefomgeving

Internet

www.utrecht.nl/groenbeleid

Rapportage

Meerjaren Groenprogramma Voortgangsrapportage 2024

Informatie

Hester Blijleven

Grafische realisatie

OntwerpStudioRuimte

Versiedatum

24 maart 2025 - concept

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Groen in 2024	5
Groene Schaalsprong	5
Beleidsdoorwerking	5
Vergroenen straten	8
Groene / Blauwe verbindingen	13
Nieuwe parkgebieden	14
Groene scheggen die stad en landschap verbinden	15
Groen om de stad	16

Inleiding

Utrecht zet zich volop in voor vergroening om een klimaatbestendige en leefbare stad te ontwikkelen. De noodzaak wordt alleen maar groter, gezien de gevolgen van klimaatveranderingen die we steeds meer ervaren. Onder andere door de grote vraag naar woonruimte met bijbehorende voorzieningen en mobiliteit, ontstaat er druk op de beschikbare ruimte en financiële middelen. Daardoor ontwikkelen we op dit moment groen en grijs nog niet in gelijke stappen. Echter, door samen te werken met inwoners en ondernemers, het aantrekken van extra financiering en het benutten van kansen, zetten we erop in om onze stad te ontwikkelen tot een ruimte waarin mensen en dieren kunnen genieten van een gezonde leefomgeving!

In deze voortgangsrapportage presenteren we een overzicht van de belangrijkste projecten die binnen het Meerjaren Groen Programma in 2024 zijn uitgevoerd om Utrecht te vergroenen. De keuze tussen groene ruimtes en bijvoorbeeld parkeergelegenheid blijft een uitdaging in de openbare ruimte. Want een groenere straat, betekent vaak minder plek om voor de deur te parkeren. Per wijk verschilt de betrokkenheid van bewoners bij dit onderwerp en hun wensen en behoeften. We slaagden erin om verschillende straten, pleinen en parken groener en aangenamer te maken in de stad. Ook zijn er belangrijke stappen gezet om tot ontwikkeling van het Oeverpark Rondje Stadseiland en Natuurgebied Zuilen te komen. De bewustwordingscampagne Luistervink is een groot succes en we ontdekten een nieuwe paddenstoelensoort in het kader van de campagne 'Dood Hout Leeft'.

We hebben dit alles mede kunnen doen doordat we weer gebruik konden maken van co-financiering vanuit het Rijk, provincie en waterschappen, evenals financiering via het coalitieakkoord.

Groen in 2024

Groene Schaalsprong

De Groene Schaalsprong is een ambitieus programma om de groene opgave van Utrecht te versnellen, te verbreden en te verankeren. Om Utrecht toekomstbestendig te houden, moet er voldoende ruimte zijn voor vergroening, waterberging en andere openbare functies. Het is een veranderopgave en dat vergt tijd.

In 2024 werkten we aan instrumentarium, monitoring, lobby en samenwerking intern en met externe (stedelijke) partijen en inwoners. Het Rekenkamerrapport gaf daar een extra politieke dimensie aan. Rekenkamer Utrecht deed [onderzoek](#) (Vergroening, van droom naar daad) naar de effectiviteit van het openbaar groenbeleid. In november stuurden we het [plan van aanpak](#) om de aanbevelingen uit dit onderzoek in te voeren naar de raad. De Groene Schaalsprong geeft mede uitvoering aan de daarin verwoorde aanbevelingen.

Beleidsdoorwerking

Future Green City World Congress

Meer dan 400 internationale experts en ruim 1500 deelnemers uit meer dan 60 landen brachten in september 2024 een bezoek aan Utrecht voor het Future Green City World Congress. Het congres werd georganiseerd door Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland en Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners in samenwerking met de gemeente Utrecht en was een platform voor innovatie, kennisuitwisseling en samenwerking op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling.

- Future Green City World Congress



Groene Verantwoordingsdag Utrecht

Op 31 mei 2024 vond de Groene Verantwoordingsdag Utrecht plaats, een initiatief van verschillende raadsleden. Raadsleden, wethouders en ruim 50 duurzame, Utrechtse initiatiefnemers gingen in gesprek over onderwerpen, zoals biodiversiteit, duurzaam bouwen en energie & klimaat.

► Groene Verantwoordingsdag
Utrecht



Berlin Urban Nature Pact

Met het tekenen van het Berlin Urban Nature Pact verenigen we ons steviger met andere koploper steden op het gebied van vergroening en behoud van biodiversiteit. Ook oefenen we met een sterkere (inter)nationale positie meer invloed uit op de invulling van de natuurherstelverordening door het Rijk en Europese Commissie.

Ondertekening manifest Stop Ecocide

Op 6 maart 2024 ondertekende wethouder Linda Voortman namens de gemeente Utrecht als eerste Nederlandse gemeente het manifest Stop Ecocide. Dat pleit voor betere wetgeving om het plegen van ecocide strafbaar te stellen. Utrecht uit hiermee haar zorgen voor het milieu, klimaat en de biodiversiteit.

- Ondertekening manifest Stop Ecocide



BuurtNatuur030

[BuurtNatuur030](#) is een digitale verzamelplek en ontmoetingsplaats voor groene doeners en iedereen die het groen in Utrecht een warm hart toedraagt. In 2024 was vier keer een live sleutelbijeenkomst met andere vrijwilligersgroepen om het platform en de kennis breder en sterker te maken. Ook werden er inspiratiefilmpjes gemaakt en gedeeld en nam het aantal abonnees op de nieuwsbrief met ongeveer 200 personen toe. In 2024 had dit netwerk voor groene buurtinitiatieven ongeveer 850 deelnemers en 20 buurtinitiatieven.

Vergroenen straten

Vergroening Rivierenwijk, Noordwest en West

De wijken Noordwest, West en Rivierenwijk hebben een tekort aan groen. De plekken die we aanpakken, volgen de bewonerswensen en ideeën uit de buurt. Het afgelopen jaar vergroenden we het Drakenplein, de Spieghestraat, Laan van Chartroise, Stephensonstraat en de Minister Talmastraat. In alle groenprojecten promoten we actief de aanleg van geveltuinen. Zo ontwikkelen we extra groen op plaatsen waar dit anders misschien niet mogelijk is. Door inzet op zelfbeheer kunnen we beplanting realiseren die afwijkt van de standaard en daardoor soms meer waarde toevoegt in biodiversiteit en beeldkwaliteit. Zelfbeheer verbindt buurtbewoners en draagt bij aan de sociale cohesie van de wijk door met elkaar aan de slag te gaan.

Daarnaast stelden we een kansenkaart voor groene wandelroutes op en is de pilot van groene pop-up-elementen, zoals fietsvlonders en groene zitplekken, uitgebreid en als volwaardig project ingericht. Deze tijdelijke elementen kunnen aangevraagd worden door bewoners of in projecten worden toegepast om bewoners te laten ervaren wat meer groen, ontmoeten en/of fietsparkeren in de straat oplevert en wat het effect is van het opheffen van 1 parkeerplek. Het doel is met name om met bewoners in gesprek te gaan over een andere inrichting van de openbare ruimte.

- Drakenplein voor en na vergroening



Groene Lint Overvecht

Het project Groene Lint begon in 2018 om Park de Gagel en Park de Watertoren te verbinden via een groen lint en zo meer beweging, ontmoeting en biodiversiteit te stimuleren. Grootschalige verkeersaanpassingen bleken nodig om een daadwerkelijk groen lint te kunnen realiseren, waardoor het plan is gesplitst in korte- en lange termijn realisatie. De lange termijn is opgenomen in de Omgevingsvisie Overvecht. De korte-termijnmaatregelen zijn in 2024 afgerond. Langs de Zamenhofdreef, Carnegiedreef en zes hoven is de openbare ruimte verbeterd met meer en biodiverser groen en speel- en ontmoetingsplekken. Dit gebeurde met participatie van bewoners.

Verbeteren werkproces

We zien dat het erg kosten- en arbeidsintensief blijft om in straten met weinig ruimte boven en onder de grond, genoeg ruimte te vinden voor meer en waardevol groen. We blijven werken aan verbetering van het werkproces om zo sneller en goedkoper te werken zonder in te leveren op de afgesproken kwaliteit. Dit traject startten we in 2024. In 2025 zetten we dit voort. Naast de uitvoering van projecten begonnen we met de voorbereiding van nieuwe projecten die in 2025 worden uitgevoerd. Hierin experimenteren we met verkorte werkprocessen en samenwerkingsvormen met de buurt. Een van de voorbeelden is de Buurtpuzzel in Rivierenwijk. Het hele planproces voor deze vijf straten doorliepen we in 2024. De aanleg start in 2025.

Bomen

Samen met Meer Bomen Nu organiseerden we weer verschillende oogst- en uitdeel-dagen van zaailingen, waarbij er ongeveer 5.000 zijn uitgedeeld. Zaailingen zijn opkomende boompjes die we oogsten, omdat ze anders niet volwassen kunnen worden omdat ze bijvoorbeeld worden afgemaaid of doodgaan vanwege lichtgebrek. Daarnaast deelden we ook 1.500 fruitbomen uit aan bewoners.

- Opening Oogstseizoen
Meer bomen Nu



Een half jaar lang stonden er ruim 60 bomen in bakken op het Jaarbeursplein, het Bomenbal Utrecht. Een initiatief van de Green Business Club Utrecht Centraal in samenwerking met de gemeente Utrecht, lokale ondernemers en organisaties. Gebruikers van het Jaarbeursplein werden geïnspireerd hoe een groenere omgeving eruit kan zien. Veel mensen genoten van de bomen door er te lunchen of relaxen op één van de bankjes. Na het Bomenbal kregen de bomen een andere plek in en rond het stationsgebied en omliggende buurten.

Twaalf Utrechtse schoolpleinen zijn beter bestand tegen hitte en regen en op een natuurlijker manier bespeelbaar door extra bomen en struiken. Deze plantten we samen met de kinderen. Een initiatief van de gemeente Utrecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, Stichting Utrecht Natuurlijk en Meer Bomen Nu.

► Groenere schoolpleinen



Omzetten parkeerplekken naar groen

De gemeentelijke webpagina – [In uw straat iets doen met fiets of groen](#) – ging live in 2023. Een aantal initiatieven kwamen binnen, vier aanvragen pakten we op voor uitwerking en uitvoering. Ook hier zien we knelpunten in de beschikbare ruimte voor vergroenen door de veelheid aan functies in de openbare ruimte. Het werkproces voor dit initiatief namen we op in verbetering van werkprocessen voor kleine, groene ingrepen.

Stadsnatuur Groene Web

We initiëren diverse projecten om knelpunten in de stedelijke groenstructuur op te heffen en kansen voor natuur in de stad te vergroten. Deze kleinschalige projecten richten zich op behoud en verbetering van de biodiversiteit en worden vaak uitgevoerd in samenwerking met bewoners. Hierdoor ontstaat een netwerk (Groen Web) van groene locaties en verbindingen, waardoor planten en dieren in de stad hun leefgebied kunnen verbinden en vergroten. Daarnaast is een belangrijk onderdeel van het Groene Web de monitoring van soorten, om zo bij te houden hoe het met de biodiversiteit en de ecologie gaat.

In 2024 trok de website van de [visdeurbel](#) weer meer bezoekers uit binnen- en buitenland. In totaal 2,7 miljoen unieke bezoekers. Over heel de wereld vertelden we in nieuwsitems over de visdeurbel. Daardoor maakten veel mensen kennis met vis-migratie en de wonderlijke onderwaterwereld van Nederland.

We lanceerden Luistervink, een AI-gestuurd systeem dat live laat zien welke vogels zingen in vier Utrechtse parken. Dit maakt stadsnatuur toegankelijker voor bewoners. Ter promotie organiseerden we in het Griftpark het 'Open Nederlands Kampioenschap Vogelgeluiden Imiteren'.

► Links: Barry de vis voor de visdeurbel

► Rechts: Open Nederlands Kampioenschap Vogelgeluiden Imiteren voor de Luistervink



We sloten met stichting Struikroven, Utrecht Natuurlijk, en de Utrechtse woningcorporaties (Bo-Ex, Portaal, SSH), het innovatieve en duurzame Roverspact. Hiermee maken we 'struikroven' een integraal onderdeel van sloop-, nieuwbouw- en renovatieprojecten in Utrecht, waar groen verloren dreigt te gaan.

In het Lunettenpark is een voor Nederland nieuwe paddenstoelensoort ontdekt: de *Auriporia aurulenta*. De gemeente Utrecht en Utrecht Natuurlijk startten het project 'Dood hout leeft'. Paddenstoelenexperts onderzochten daarom in de stad liggende boomstammen, wat leidde tot deze zeldzame vondst.

We zijn in de Nieuwe Gracht, Oude Gracht en Singel bezig met verbetering van de biodiversiteit in en rond het water. We verwachten dat er daardoor meer vleermuizen naar de grachten komen, en dan is er ook een (winter)verblijfplaats nodig. Deze is er nu in een werfkelder aan de Kromme Nieuwe Gracht.

- Links: Ondertekening Roverspact
- Rechts: nieuwe paddenstoelensoort *Auriporia aurulenta*



Soortenmanagementplan

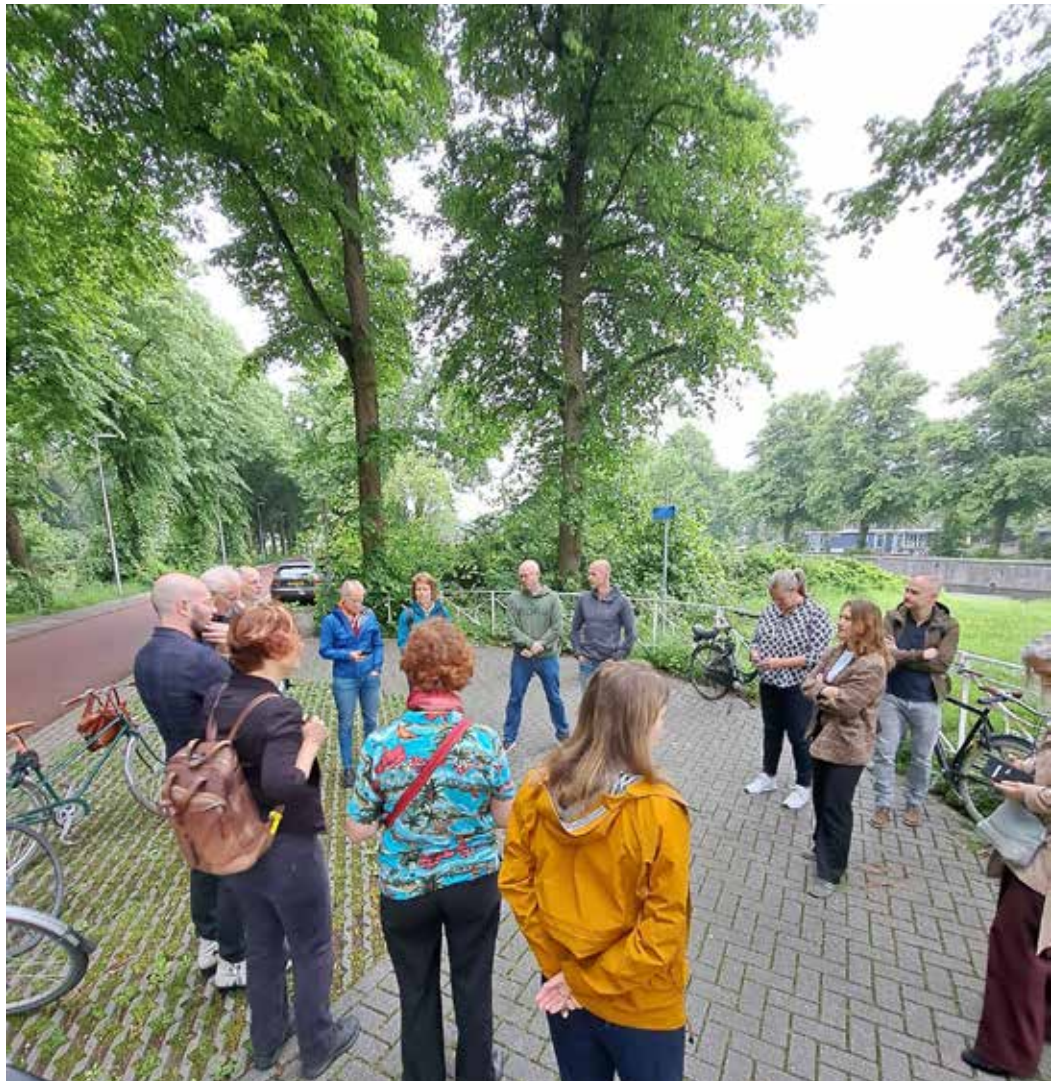
Sinds april 2024 mogen we volgens het soortenmanagementplan (SMP) werken bij verbouwingen, zonder apart ecologisch onderzoek per gebouw. Dit bespaart tijd, kosten en vergunningenprocedures. We werken met een ecooloog en plaatsen nestvoorzieningen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. We ontwikkelen een systeem, zodat alle gebouweigenaren in Utrecht hiervan gebruik kunnen maken. Woningcorporaties en particulieren met grondgebonden woningen werken al volgens het SMP. Vanaf november 2024 kunnen ook de eerste 45 Verenigingen van Eigenaren (VvE) aansluiten.

Groene / Blauwe verbindingen

Oeverpark Rondje Stadseiland

Met het Oeverpark Rondje Stadseiland maken we een bijzonder park voor de stad. Het nieuwe park is nodig om als stad op een gezonde manier te kunnen groeien. In hett '[Uitvoeringsprogramma Oeverpark Rondje Stadseiland 2024-2026](#)' presenterden we dit jaar hoe we de verschillende parkdelen stap voor stap ontwikkelen. In de bijbehorende [raadsbrief Uitvoeringsprogramma Oeverpark Rondje Stadseiland](#) geven we een beeld van de voortgang en schetsen we enkele dilemma's in de uitvoering.

- College op werkbezoek bij Rondje Stadseiland



Demkapark

Het Demkapark willen we tot stand brengen in de bocht van het Amsterdam Rijnkanaal aan de Amsterdamsestraatweg. We onderzochten de aanwezige bodemverontreiniging en hoe we het terrein kunnen inrichten vooruitlopend op de werkzaamheden van Rijkswaterstaat aan de bocht van het kanaal.

Fortlaan 28-32 aan de Vecht

De groene herontwikkeling van Fortlaan 28-32 speelt, als uitbreiding van het Niftar-lakepark, een belangrijke rol in toekomstige verbindingen langs de Vecht en is uitgebreid met Fortlaan 42. Het ontwerp is aangepast om drie recreatieve groenstructuren in de toekomst te kunnen verbinden. De omgevingsvergunning is onherroepelijk geworden, de saneringsaanpak is uitgewerkt, financiering verworven, maar er is bezwaar tegen het onttrekken van parkeerplekken en een WOO-verzoek ingediend. De omgeving kijkt uit naar het recreatieveld en de natuurvriendelijke oever, met een geplande start in 2025.

Nieuwe parkgebieden

Tuinen van Moreelse

De Tuinen van Moreelse is de projectnaam voor het gebied tussen Hoog Catharijne, het spoor, en de Catharijnesingel. Samen met bewoners, bedrijven en organisaties werken we aan een prettigere woon- en werkomgeving met meer groen, en levendigheid. De Laan van Puntenburg is het eerste stuk van het plan dat inmiddels is aangepakt door groen en bomen te realiseren.

- Laan van Puntenburg voor en na vergroening



IPvE Singelpark Noord

We droegen bij aan een Integrale Programma van Eisen (IPvE) en uitvoeringsplan voor de vergroening van het Singelpark Noord. De kern van dit uitvoeringsplan is een inrichtingsontwerp voor de stukken van de noordelijke singel/wandelroute van de Catharijnesingel die nog niet zijn/worden ontwikkeld.

Groene scheggen die stad en landschap verbinden

Natuurgebied Zuilen

Natuurgebied Zuilen gaat zorgen voor meer natuur en openbaar groen in de stad, zodat Utrecht een fijne en gezonde plek blijft voor het groeiend aantal inwoners. De gemeenteraad stemde met een ruime meerderheid in met het [startdocument](#) 'Natuurgebied Zuilen', waarin de nadruk op natuurontwikkeling én -beleving ligt. Nu de plannen zijn goedgekeurd, werken we deze samen met de omgeving verder uit.

- Kaart toekomstbeeld
Natuurgebied Zuilen



Lunettenpark

Bij Lunettenpark stond 2024 in het teken van de voorbereiding en gesprekken met direct belanghebbenden van de drie verschillende deelgebieden van Lunettenpark deel 2. Voor deel 1 is gestart met de werkzaamheden aan de Damsluisbrug en de traverse (aarden wal), de werkzaamheden aan het wandelpad en natuurvriendelijke oever zijn voorbereid. In 2024 is een perceel aan de Rijndijk aangekocht. Hiermee breiden we het Lunettenpark uit.

► Schets van brug
Lunettenpark



Groen om de stad

Stichtse Groen Landen (SGL) en Staatsbosbeheer stelden een gezamenlijke Toekomstvisie op voor de ontwikkeling van recreatiegebieden tot 2040, onder andere gebaseerd op gebiedspaspoorten voor zes clusters.

Voor het Groen Groeit mee (GGM) voorbeeldgebied de Kromme Rijn Linie Landschap (KRLL) is in 2024 een ontwikkelperspectief met uitvoeringsagenda opgeleverd.

In het GGM voorbeeldgebied Hollandsche IJssel-regio werken we aan een integraal perspectief met brede samenwerking, gericht op waterbeheer, energie, mobiliteit, recreatie en natuur.

De gebiedssamenwerking Noorderpark is zomer 2024 gestart als mogelijk nieuw voorbeeldgebied, met inventarisatie van lopende en nieuwe projecten en een uitvoeringsagenda in ontwikkeling.

De nieuwe beheerovereenkomst Recreatie om de Stad 2024-2027 zorgt voor doorlopende financiering van een aantal natuurrecreatiegebieden.

Een subsidie voor de Transitie Landelijk Gebied is toegekend aan Utrecht voor procesmanagement in voorbeeldgebieden.

Het toekomstbeeld voor het Nedereindse Park is ontwikkeld en vastgesteld door recreatieschap SGL en de gemeente Utrecht. Zo worden recreatie, natuurbeheer, sport en ruimtelijke ontwikkeling tot 2040 verder vormgegeven.

► Impressie Nedereindse Park



► Luchtfoto Nedereindse Park





Gemeente Utrecht

Bezoekadres: Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht

Postadres: Postbus 8406, 3503 RK Utrecht

Telefoon: 030 - 286 00 00